

Til lovforslag nr. L 24. Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 24. maj 1985*)

Forslag

til

Lov om ændring af myndighedsloven m.v.

§ 1

I myndighedsloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 554 af 16. november 1976, som ændret ved lov nr. 244 af 8. juni 1978 og lov nr. 212 af 13. maj 1981, foretages følgende ændringer:

1. Kapitel 2 og 3 affattes således:

»Kapitel 2

Forældremyndighed

§ 6. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Forældremyndighedens indhold

§ 7. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

Stk. 2. Forældrene kan anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling.

Indehavere af forældremyndighed

§ 8. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages.

Stk. 2. Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene.

Aftale om fælles forældremyndighed

§ 9. Forældre, der ikke er gift med hinanden eller er separerede, kan med statsamtets godkendelse aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet.

Ophør af fælles forældremyndighed

§ 10. Lever forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke sammen, eller agter en af dem at ophæve samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

Stk. 2. Forældrene kan med statsamtets godkendelse aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet.

Stk. 3. Er forældrene uenige, eller nægtes godkendelse af deres aftale, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Separation og skilsmisse

§ 11. Ved separation eller skilsmisse skal der tages stilling til, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, medmindre der tidligere er truffet aftale eller afgørelse herom.

Stk. 2. Forældrene kan med statsamtets eller rettens godkendelse aftale, at de fortsat skal have fælles forældremyndighed, eller at en af dem skal have forældremyndigheden alene. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Godkendelsen foretages af statsamtet, hvis separationen eller skilsmissen sker ved bevilning, og ellers af retten.

Stk. 3. Er forældrene uenige, eller nægtes godkendelse af deres aftale, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Genoptagelse af samlivet

§ 12. Er der truffet aftale eller afgørelse efter § 10 eller § 11 om, at en af forældrene skal have forældremyndigheden alene, genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Er forældrene ugifte eller fraskilte, får de ikke på ny fælles forældremyndighed, medmindre de indgår aftale herom efter § 9.

Overførelse af forældremyndighed ved aftale

§ 13. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af statsamtet overføres til den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, eller til andre. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle.

Overførelse af forældremyndighed ved dom

§ 14. Har ugifte forældre ikke haft fælles forældremyndighed, jfr. § 8, stk. 2, kan retten overføre forældremyndigheden fra moderen til faderen alene, hvis ændringen er bedst for barnet. Ved afgørelsen tages hensyn til faderens hidtidige forbindelse med barnet.

Forældremyndigheden efter dødsfald

§ 15. Har forældrene fælles forældremyndighed, og dør den ene, forbliver forældremyndigheden hos den anden. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan en anden i forbindelse med dødsfaldet anmode om at få tillagt forældremyndigheden. An-

modningen kan kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende.

Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og dør denne, eller bevirker et dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod det.

Stk. 3. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 1-3 træffes af statsamtet og kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 5. Statsamtets afgørelse kan inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, indbringes for retten under en sag mod den, statsamtet har tillagt forældremyndigheden.

§ 16. Indehavere af forældremyndigheden kan tilkendegive, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden. Tilkendegivelsen følges, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derimod. Den efterlevendes fortrinsstilling efter § 15 gælder dog uanset en modsat tilkendegivelse.

Ændring af forældremyndighedsaftaler og -afgørelser

§ 17. Er forældremyndigheden ved aftale eller dom tillagt en af forældrene alene, kan retten overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er påkrævet under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også, hvis faderen ikke har fået medhold under en sag efter § 14.

Stk. 3. Aftale efter § 13 eller afgørelse efter § 15 kan ændres af retten efter samme betingelser som nævnt i stk. 1.

Midlertidige afgørelser om forældremyndighed

§ 18. Er der anlagt retssag om forældremyndigheden, kan retten efter anmodning ved kendelse bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en dom, der kan fuldbyrdes, og bortfalder, hvis sagen hæves eller afvises.

§ 19. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er der risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden, kan justitsministeren eller den, der bemyndiges hertil, midlertidigt tillægge den anden af forældrene forældremyndigheden alene.

§ 20. Under en sag ved statsamtet om forældremyndighed efter en indehavers død, jfr. § 15, kan statsamtet bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

§ 21. Er indehaveren eller begge indehavere af forældremyndigheden forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan statsamtet afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe forhindringen varer.

§ 22. Midlertidig afgørelse efter §§ 18-21 kan ændres, hvis det er bedst for barnet. Er retssag anlagt, træffes afgørelsen af retten.

Samværsret

§ 23. Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har del i forældremyndigheden, har ret til samvær med barnet.

§ 24. Statsamtet træffer efter anmodning afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværsretten og kan fastsætte de nødvendige bestemmelser i forbindelse hermed.

Stk. 2. Statsamtet kan afslå at fastsætte samværsret og kan ændre eller ophæve en afgørelse eller aftale om samværsret, hvis

hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derfor. Ved afgørelsen tages navnlig hensyn til den pågældendes hidtidige forbindelse med barnet.

§ 25. Behandles en sag om forældremyndighed ved retten eller statsamtet, træffer statsamtet efter anmodning afgørelse om midlertidig samværsret under sagen for en indehaver af forældremyndigheden efter reglerne i § 24. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse eller aftale om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

Sagsbehandling

§ 26. Er et barn fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samværsret, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis den må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for afgørelsen.

§ 27. Statsamtet skal indhente erklæring fra den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse efter § 13 eller § 15, stk. 2, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

§ 27 a. Statsamtet skal tilbyde forældre og barnet en børne- og familiesagkyndig rådgivning og vejledning ved uenighed om forældremyndighed og samværsret.

§ 28. Justitsministeren kan fastsætte regler om statsamternes behandling af sager efter dette kapitel.

Kapitel 3

Værger

§ 29. For børn og unge under 18 år er indehaveren af forældremyndigheden værge. For gifte under 18 år er den hidtidige indehaver af forældremyndigheden værge. Har forældrene fælles forældremyndighed, er de begge værger.

Stk. 2. Er der fælles forældremyndighed, og er den ene af indehaverne umyndig eller under lavværgemål, eller er værgemålet frata-

get denne, jfr. § 32, er den anden værge alene.

Stk. 3. Indtræder en af de i stk. 2 nævnte omstændigheder for en, der har forældremyndigheden alene, eller for begge indehavere, beskikkes en værge.

Stk. 4. Forældremyndighedens indehaver er værge uden beskikkelse.

§ 30. For umyndiggjorte beskikkes en værge.

§ 31. Den, der på grund af sygdom, alder eller anden særlig grund kun med betydelig vanskelighed kan udøve værgemål, kan afslå eller kræve sig fritaget for værgesbeskikkelse.

§ 32. Værgemålet fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet.

Stk. 2. Værgemålet ophører, hvis værgen bliver umyndiggjort eller sat under lavværgemål.

§ 33. Værger beskikkes, og værgemål fratages af statsamtet.

Stk. 2. I forbindelse med en umyndiggørelsesdom foretages værgesbeskikkelsen af den ret, der afsiger dommen.

Stk. 3. Skal værge beskikkes for en umyndiggjort eller for en mindreårig, der er fyldt 12 år, skal der finde en samtale sted herom med den pågældende, før afgørelsen træffes. Samtalen kan dog undlades, hvis den må antages at være unødvendig eller til skade for den pågældende.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler for statsamternes værgesbeskikkelser m.v.«

2. § 56 affattes således:

»§ 56. Reglerne i §§ 4, 5, 31-33, 39, stk. 1, 40, 43, 44, 50 og 53 finder tilsvarende anvendelse ved lavværgemål.«

3. § 61 affattes således:

»§ 61. Reglerne i §§ 31-32, 33, stk. 1 og 4, 50, 51 og 53 finder tilsvarende anvendelse på værger beskikkede til særligt hverv. Dog foretages beskikkelse efter § 58 i anledning af et skifte af skifteretten.«

4. § 62, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Reglerne i §§ 32, 33, stk. 1 og 4, 50, 51 og 53 finder tilsvarende anvendelse på testamentariske værger.«

§ 2

I lov nr. 256 af 4. juni 1969 om ægteskabs indgåelse og opløsning, som ændret ved lov nr. 579 af 19. december 1969 og lov nr. 313 af 10. juni 1976, foretages følgende ændringer:

1. § 46 affattes således:

»§ 46. Om forældremyndigheden over børnene i forbindelse med separation eller skilsmisse gælder myndighedslovens regler.«

2. §§ 47, 48 og 57 ophæves.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

§ 4

Stk. 1. Er der før lovens ikrafttræden anlagt retssag om separation eller skilsmisse eller indgivet ansøgning om bevilling til separation eller skilsmisse, anvendes den tidligere lovgivnings regler.

Stk. 2. Såfremt begge ægtefæller anmoder derom, inden endelig dom afsiges eller bevilling meddeles, anvendes dog bestemmelserne i §§ 1 og 2.

Stk. 3. Er der før lovens ikrafttræden truffet aftale eller afgørelse om forældremyndighed, der ikke skal gælde for en senere separation eller skilsmisse, skal der under en separations- eller skilsmissesag tages stilling til, hvem forældremyndigheden skal tilkomme.

§ 5

Stk. 1. Behandler statsamtet ved lovens ikrafttræden en sag efter de hidtidige regler i myndighedslovens § 24, stk. 1, § 26, § 28, stk. 4, § 30, stk. 1, 3. pkt., eller § 32, stk. 2, anvendes den tidligere lovgivnings regler. Det samme gælder, hvis skifteretten behandler en sag om værgesbeskikkelse efter den hidtidige regel i myndighedslovens § 10.

Stk. 2. Såfremt parterne er enige derom, inden afgørelse træffes af statsamtet eller skifteretten, anvendes dog bestemmelserne i § 1.

§ 6

Stk. 1. Er der ikke før lovens ikrafttræden afsagt endelig dom i en sag efter den hidtidige regel i myndighedslovens § 28, stk. 2, anvendes § 14, som affattet ved § 1.

Stk. 2. Ændring af afgørelser efter den hidtidige regel i myndighedslovens § 28, stk. 2, sker efter § 17, som affattet ved § 1.

§ 7

Bestemmelsen i myndighedslovens § 33, som affattet ved § 1, anvendes kun på sager om værgebeskikkelse, der rejses efter lovens ikrafttræden.

§ 8

Bestemmelserne i myndighedslovens § 17 og § 24, stk. 2, som affattet ved § 1, anvendes også på aftaler eller afgørelser om forældremyndighed og samværsret truffet før lovens ikrafttræden.

§ 9

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

POVL BRØNDSTED

/ Jytte Andersen